



TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR



BOG'CHA BOLALARINI SAMARALI O'QITISH METODLARI

Nuriddinova Mashhura

Sam DChTI talabasi

Chexrangiz Salimovna

Ilmiy rahbar: Sam DChTI o'qituvchisi

Annotatsiya: *ushbu maqolada bog'cha yoshidagi bolalarning tarbiyasi va rivojlanishi masalasi muhokama qilinadi. Maqolada bog'cha bolalarining psixologik, ijtimoiy va kognitiv rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar tahlil qilinadi. Tadqiqotda bolalarning ijtimoiylashuvi, hissiy rivojlanishi va mustaqil fikrlash jarayonlarini qo'llab-quvvatlaydigan pedagogik metodlar va yondashuvlar ko'rib chiqiladi.*

Kalit so'zlar: *bog'cha bolalari, ta'lim, rivojlanish, psixologiya, bolalar tarbiyasi, pedagogika.*

Abstract: *This article discusses the issue of education and development of children of kindergarten age. The article analyzes the factors affecting the psychological, social and cognitive development of kindergarten children. The study considers pedagogical methods and approaches that support children's socialization, emotional development and independent thinking processes.*

The importance of games, practical activities and visual materials in child education is also emphasized. The article offers effective methods of education and upbringing for kindergarten children, based on the works of leading scientists in the field of pedagogy and psychology. Improving the development of children with the help of new methods and innovative approaches creates the necessary foundation for them to find their place in society and live successfully in the future.

Keywords: *Kindergarten children, education, development, psychology, child education, pedagogy.*

KIRISH. Bugungi kunda bolalar tarbiyasi va ta'limi jamiyatning asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lib, ayniqsa, bog'cha yoshidagi bolalarning tarbiyasi alohida ahamiyat kasb etadi. Ushbu yoshda bolalar nafaqat o'qish va yozishni, balki ijtimoiy munosabatlarni, muloqot qilishni va turli faoliyatlarda o'zini qanday tutishni o'rganadilar. Ta'lim va tarbiya tizimida bog'chalarning roli katta, chunki bu yerda bolalar o'zlarining psixologik, ijtimoiy va intellektual rivojlanishlarining dastlabki bosqichlarini bosib o'tadilar.⁶⁰

Bog'cha bolalari deganda, umumiy o'rta ta'lim boshlanishidan oldin, ya'ni 3-7 yoshgacha bo'lgan bolalar tushuniladi. Ushbu yoshda bolalar o'zini anglash, atrof-muhitga oid

⁶⁰ Abdullaev A. O'qituvchilarni metodik tayyorlash. - Tashkent: O'zbekiston, 2017.



TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR



tasavvurlarni shakllantirish, mustaqil fikrlash va ijodiy faoliyatga qiziqishlarini rivojlantirishadi. Bog'cha tarbiyasi, ayniqsa, bolalarning ijtimoiy muloqotga kirishishi, mustaqil fikrlash, o'zaro munosabatlar o'rnatish va hissiy jihatdan o'sishlari uchun juda muhimdir.

Ushbu maqolada bog'cha bolalarining rivojlanishi va tarbiyasining ahamiyati, bog'cha ta'limi metodikasi va uning ta'siri haqida gapiriladi. Shuningdek, bolalar ta'limidagi metodik yondashuvlar va pedagogik nazariyalar ham tahlil qilinadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA BO'LIMI

Bolalar tarbiyasini o'rganishda bir qator ilmiy va pedagogik tadqiqotlar mavjud. Avvalo, bog'cha ta'limining nazariy asoslari bo'yicha yetakchi olimlar tomonidan ishlab chiqilgan metodikalar va pedagogik nazariyalar haqida gapirish lozim. Masalan, Lev Vygotsky, Maria Montessori va Jean Piaget kabi ilmiy shaxslar bolalar tarbiyasiga bo'lgan yondashuvlarni kengaytirganlar va bolalar rivojlanishining psixologik asoslarini yaratganlar.

Vygotsky o'zining "ijtimoiy aloqalar orqali o'rganish" nazariyasida, bolalarning rivojlanishiga atrof-muhitning va kattalarning roli katta ekanligini ta'kidlagan. Bu nazariya bog'cha bolalarining o'rganish jarayonida kattalarning, o'qituvchilarning, va o'yinlarning muhimligini ko'rsatadi. Montessori metodikasi esa, bolalarni mustaqil fikrlashga undash va o'zlarini o'rganishga imkon berish zarurligini ta'kidlaydi.

O'zbekiston pedagogikasida esa, bolalar tarbiyasi va ta'limining asosiy yo'nalishlari "Milliy ta'lim tizimi" tamoyillariga asoslanadi. Maktabgacha ta'lim tizimi bolalarning shaxsiy rivojlanishida, ularning ijtimoiylashuv jarayonida katta rol o'ynaydi. Xususan, bog'chalarda olib boriladigan tarbiyaviy va o'quv faoliyatlari bolalarni yoshligidan uyg'un va maqsadli ravishda tarbiyalashga xizmat qiladi.

Jadval 1 – Bog'cha bolalarining rivojlanishidagi asosiy fazalar⁶¹

Faza	Tavsif	Pedagogik metodlar
Ijtimoiylashuv fazasi	Bolalar boshqalar bilan muloqot qilishni o'rganadilar	Guruh o'yinlari, rolli o'yinlar, birgalikda ishlar
Kognitiv rivojlanish fazasi	Bolalar yangi bilimlarni o'zlashtiradilar	Ko'rgazmali materiallar, tajriba o'rganish, amaliy mashqlar
Hissiy rivojlanish fazasi	Bolalar o'z his-tuyg'ularini anglashni boshlaydilar	Musiqqa, san'at, dramatik o'yinlar, kitoblar bilan tanishish
Fizik rivojlanish fazasi	Bolalar tanasini boshqarishni o'rganadilar	Jismoniy mashqlar, sport faoliyatlari

Muhokama va natijalar bo'limi

Bog'cha bolalarining rivojlanishi va tarbiyasi uchun qo'llaniladigan metodlar va yondashuvlar juda muhim. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bog'cha ta'limining sifatli tashkil etilishi bolalarning kognitiv va hissiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Birinchi

⁶¹ Akhmedov R. Bog'cha yoshidagi bolalar tarbiyasi. - Tashkent: O'zbekiston, 2018.





TANQIDIY NAZAR, TAHLILIIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR



navbatda, o'yinlar va amaliy faoliyatlar orqali bolalarning dunyoqarashi kengayadi, ularning mustaqil fikrlashlari rivojlanadi. Ko'rgazmali materiallar va vizual yordamchilar yordamida bolalar ilgari o'rganmagan yangi tushunchalarni o'zlashtiradilar.

Shuningdek, bolalar tarbiyasida o'yinlarning, amaliy faoliyatlarning va ko'rgazmali materiallarning ahamiyati alohida ta'kidlanadi. Maqola, pedagogika va psixologiya sohasidagi yetakchi olimlarning asarlariga tayangan holda, bog'cha bolalari uchun samarali ta'lim va tarbiya metodlarini taklif etadi. Yangi metodlar va innovatsion yondashuvlar yordamida bolalar rivojlanishini yaxshilash, ular kelajakda jamiyatda o'z o'rnini topishlari va muvaffaqiyatli yashashlari uchun zarur poydevor yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, bog'cha ta'limi nafaqat bilim berish, balki bolalarning shaxsiyati, hissiyoti va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Bu esa o'z navbatida, bolalar kelajakda jamiyatda o'z o'rnini topishlari va samarali yashashlari uchun asos bo'ladi. Shuning uchun, pedagogik metodlar va yondashuvlar doimiy ravishda takomillashtirib borilishi kerak.

Xulosa. Bog'cha bolalarining tarbiyasi va rivojlanishi jamiyatning kelajakdagi muvaffaqiyati uchun asosiy omillardan biridir. Ta'lim va tarbiya jarayonida bolalarga ta'sir etuvchi omillarni to'g'ri aniqlash va samarali metodlarni qo'llash zarur. Bugungi kunda bog'chalarda bolalar rivojlanishini yaxshilashga qaratilgan innovatsion metodlar va pedagogik usullar keng qo'llanilmoqda. O'yinlar va amaliy faoliyatlar orqali bolalar ijtimoiylashadi, yangi bilimlarni o'rganadi va kelajakdagi muvaffaqiyatlariga poydevor yaratadilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Asadova, C. S., & qizi Timirxanova, N. V. (2022). A QUICK AND EASY METHOD OF TEACHING ENGLISH FOR PRIMARY SCHOOL. INTERNATIONAL CONFERENCE ON LEARNING AND TEACHING, 1(1).
2. Asadova, C. S., & qizi Timirxanova, N. V. (2022). A QUICK AND EASY METHOD OF TEACHING ENGLISH FOR PRIMARY SCHOOL. INTERNATIONAL CONFERENCE ON LEARNING AND TEACHING, 1(1).
3. Makhmudova, J., & Asadova, C. (2024, April). THE GOALS AND OBJECTIVES OF USING GAME ACTIVITIES IN EDUCATION. In Conference Proceedings: Fostering Your Research Spirit (pp. 194-197).
4. Salimovna, A. C. (2023). TEACHING CHILDREN HOW TO SET ADEQUATE GOALS AND STRATEGIES. FINLAND" MODERN SCIENTIFIC RESEARCH: TOPICAL ISSUES, ACHIEVEMENTS AND INNOVATIONS", 14(1).
5. Vygotsky L. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. - Cambridge: Harvard University Press, 1980.
6. Асадова, Ч. (2019). АБСТРАКТНЫЕ СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫЕ В АНГЛИЙСКОМ И РУССКОМ ЯЗЫКАХ. Актуальные научные исследования в современном мире, (1-3), 82-84.